

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 18. decembra 2014*

„Predhodno odločanje — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 19(2) — Direktiva 2004/83/ES — Minimalni standardi glede pogojev za priznanje statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite — Oseba, upravičena do subsidiarne zaščite — Člen 15(b) — Mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje ali kazni prosilca v izvorni državi — Člen 3 — Ugodnejši standardi — Prosilec, ki ima težko bolezen — Neobstoj ustreznega zdravljenja v izvorni državi — Člen 28 — Socialno varstvo — Člen 29 — Zdravstveno varstvo“

V zadevi C-542/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Cour constitutionnelle (Belgija) z odločbo z dne 26. septembra 2013, ki je prispela na Sodišče 17. oktobra 2013, v postopku

Mohamed M'Bodj

proti

État belge,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, K. Lenaerts, podpredsednik, M. Ilešič, L. Bay Larsen (poročevalec), T. von Danwitz, J.-C. Bonichot, predsedniki senatov, K. Jürimäe, predsednica senata, A. Rosas, E. Juhász, A. Arabadžiev, sodniki, C. Toader, sodnica, M. Safjan, D. Šváby, sodnika, M. Berger in A. Prechal, sodnici,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 24. junija 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za M. M'Bodja S. Benkhelifa, odvetnik,
- za belgijsko vlado C. Pochet in T. Materne, agenta, skupaj z J.-J. Masquelinom, D. Matrayjem, J. Matrayjem, C. Pirantom in N. Schyntsom, odvetniki,
- za nemško vlado T. Henze in B. Beutler, agenta,

* Jezik postopka: francoščina.

- za grško vlado M. Michelogiannaki, agentka,
- za francosko vlado F.-X. Bréchet in D. Colas, agenta,
- za vlado Združenega kraljestva C. Banner, barrister,
- za Evropsko komisijo M. Condou-Durande in R. Troosters, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 17. julija 2014

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 2(e) in (f), 15, 18, 20(3), 28 in 29 Direktive Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 96).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med M. M'Bodjem, mavretanskim državljanom, in État belge, ker je Service public fédéral Sécurité sociale zavrnil njegovo prošnjo za nadomestilo dohodka in dodatek za integracijo.

Pravni okvir

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin

- 3 Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisana v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP), v členu 3 z naslovom „Prepoved mučenja“ določa:
„Nikogar se ne sme mučiti ali nečloveško in ponižujoče z njih ravnati ali ga kaznovati.“

Pravo Unije

- 4 V uvodnih izjavah 5, 6, 9, 10, 24 in 26 Direktive 2004/83 je navedeno:
„(5) Sklepi iz Tampereja predvidevajo tudi, da je treba pravila o statusu begunca dopolniti z ukrepi o subsidiarnih oblikah zaščite, s čimer se zagotovi ustrezen status vsaki osebi, ki potrebuje takšno zaščito.
(6) Glavni cilj te direktive je po eni strani zagotoviti, da države članice uporabljajo skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, po drugi strani pa zagotoviti, da je v vseh državah članicah tem osebam na voljo določena minimalna raven ugodnosti.
[...]
(9) Državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki jim je dovoljeno ostati na ozemljih držav članic iz razlogov, ki ne izhajajo iz potrebe po mednarodni zaščiti, temveč iz razlogov, ki izhajajo iz diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih sočutja ali humanitarnosti, ne sodijo na področje uporabe te direktive.“

(10) Ta direktiva upošteva temeljne pravice in spoštuje načela, priznana zlasti z Listino o temeljnih pravicah Evropske unije [(v nadaljevanju: Listina)]. Ta direktiva si prizadeva zlasti zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva in pravice azila prosilcev za azil in družinskih članov, ki jih spremljajo.

[...]

(24) Treba je določiti tudi minimalne standarde za opredelitev in vsebino statusa subsidiarne zaščite. Subsidiarna zaščita naj bo dopolnilna in dodatna oblika zaščite beguncev, ki jo vsebuje [...] konvencija [o statusu beguncev, podpisana v Ženevi 28. julija 1951 (*Zbirka pogodb Združenih narodov*, zvezek 189, str. 150, št. 2545 (1954))].

[...]

(26) Nevarnosti, ki jim je na splošno izpostavljeno prebivalstvo ali del prebivalstva države, same zase običajno ne predstavljajo individualne grožnje, ki bi jo priznavali kot resno škodo.“

5 Člen 2(a), (c), (e), (f) in (g) te direktive določa:

„V tej direktivi:

(a) ‚mednarodna zaščita‘ pomeni status begunca in status subsidiarne zaščite, kot sta opredeljena v točkah (d) in (f);

[...]

(c) ‚begunec‘ pomeni državljana tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države [...];

[...]

(e) ‚oseba, upravičena do subsidiarne zaščite‘ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki ni opredeljena kot begunec, a je bilo v zvezi z njim dokazano, da obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se zadevna oseba, če bi se vrnila v izvorno državo, ali v primeru osebe brez državljanstva, v prejšnjo državo stalnega prebivališča, soočila z utemeljenim tveganjem, da utrpri resno škodo, kot je opredeljena v členu 15, [...] in ki zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države;

(f) ‚status subsidiarne zaščite‘ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, s strani države članice;

(g) ‚prošnja za mednarodno zaščito‘ pomeni prošnjo državljana tretje države ali osebe brez državljanstva za zaščito s strani države članice, ki se lahko razume kot prošnja za status begunca ali subsidiarne zaščite, in ki ne zahteva izrecno druge vrste zaščite izven področja uporabe te direktive, za katero se lahko zaprosi posebej“.

6 Člen 3 navedene direktive določa:

„Države članice lahko uvedejo ali ohranijo ugodnejše standarde za opredelitev osebe kot begunca ali osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, in za določitev vsebine mednarodne zaščite, kolikor so ti standardi združljivi s to direktivo.“

7 Člen 6 navedene direktive določa:

„Subjekti preganjanja ali resne škode so lahko:

- (a) država;
- (b) stranke ali organizacije, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države;
- (c) nedržavni subjekti, če je mogoče dokazati, da subjekti iz točk (a) in (b), vključno z mednarodnimi organizacijami, niso sposobni ali nočejo nuditi zaščite pred preganjanjem ali resno škodo [...].“

8 Člen 15 Direktive 2004/83 z naslovom „Resna škoda“ v poglavju V te direktive z naslovom „Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati osebe za priznanje subsidiarne zaščite“ določa:

„Resna škoda zajema:

- (a) smrtno kazen ali usmrnitev; ali
- (b) mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi; ali
- (c) resno in individualno grožnjo za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.“

9 Člen 18 te direktive določa:

„Države članice priznajo status subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za subsidiarno zaščito v skladu s poglavjema II in IV.“

10 Člen 20(3) navedene direktive določa:

„Pri izvajanju [...] poglavja [VII] države članice upoštevajo specifičen položaj ranljivih oseb, kakršni so mladoletniki, mladoletniki brez spremstva, invalidi, starejši ljudje, nosečnice, starši samohranilci z mladoletnimi otroki in osebe, ki so bile izpostavljene mučenju, posilstvu ali drugim težjim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja.“

11 Člena 28 in 29 iste direktive v poglavju VII te direktive določata zagotovitev socialne pomoči in dostopa do zdravstvenega varstva za upravičence s statusom begunca ali statusom subsidiarne zaščite.

Belgijsko pravo

12 Člen 9b zakona z dne 15. decembra 1980 o vstopu tujcev na belgijsko ozemlje, njihovem prebivanju in nastanitvi ter o njihovi prostovoljni vrnitvi in odstranitvi v različici, ki se uporablja za dejansko stanje iz postopka v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon z dne 15. decembra 1980), v odstavku 1 določa:

„Tujec, ki prebiva v Belgiji in svojo identiteto izkaže v skladu z odstavkom 2 ter ki ima tako bolezen, ki utemeljeno ogroža njegovo življenje ali telesno celovitost ali zaradi katere utemeljeno tvega, da bo nehumano ali poniževalno obravnavan, lahko pri ministru ali osebi, ki jo ta pooblasti, zaprosi za dovoljenje za prebivanje v Kraljevini Belgiji, kadar v njegovi izvorni državi članici ali v državi članici, v kateri prebiva, ne obstaja nikakršno ustrezno zdravljenje.“

13 Člen 48/4 zakona z dne 15. decembra 1980 določa:

„§ 1. Status subsidiarne zaščite se prizna tujcu, ki ga ni mogoče opredeliti kot begunca in za katerega se člen 9b ne uporabi, vendar v zvezi z njim obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi, če bi se vrnil v izvorno državo ali – v primeru osebe brez državljanstva – v prejšnjo državo stalnega prebivališča, utemeljeno tvegala, da utrpel resno škodo, kot je opredeljena v odstavku 2, ter ki ne more ali zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države, razen če se zanj uporabijo klavzule o izključitvi iz člena 55/4.

§ 2. Resna škoda zajema:

- (a) smrtno kazen ali usmrtitev; ali
- (b) mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi; ali
- (c) resno grožnjo za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.“

14 Člen 4 zakona z dne 27. februarja 1987 o nadomestilih za invalidne osebe (v nadaljevanju: zakon z dne 27. februarja 1987) določa:

„§ 1. Nadomestila iz člena 1 se lahko dodelijo samo osebi, ki ima dejansko prebivališče v Belgiji in je:

- 1. državljan Belgije;
- 2. državljan države članice Evropske unije;

[...]

- 5. begunec [...]

[...]

§ 2. Kralj lahko z uredbo, o kateri razpravlja Conseil des Ministres, pod pogoji, ki jih določi, razširi uporabo tega zakona na druge kategorije oseb poleg oseb, navedenih v odstavku 1, ki imajo dejansko prebivališče v Belgiji.

[...]“

15 Kralj je z uredbo z dne 9. februarja 2009 o spremembi kraljeve uredbe z dne 17. julija 2006 o izvrševanju člena 4(2) zakona z dne 27. februarja 1987 o nadomestilih za invalidne osebe uporabo tega zakona z učinkom od 12. decembra 2007 razširil na tujce, ki so vpisani v register prebivalstva.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

16 M. M'Bodj je v Belgijo prispel 3. januarja 2006. Vložil je prošnjo za mednarodno zaščito in nato prošnjo za izdajo dovoljenja za prebivanje iz zdravstvenih razlogov, ki sta bili zavrjeni, prav tako pa je neuspešno vložil več tožb zoper odločbi o zavrnitvi teh prošenj.

17 M. M'Bodj je 27. maja 2008 na podlagi člena 9b zakona z dne 15. decembra 1980 vložil novo prošnjo za izdajo dovoljenja za prebivanje iz zdravstvenih razlogov, v kateri je obrazložil hude posledice, ki jih je utrpel zaradi napada, katerega žrtev je bil v Belgiji. Tej prošnji je bilo 19. septembra 2008 ugodeno, zato je bil vpisan v register tujcev.

- 18 Po izdaji splošnega potrdila o ugotovitvi zmanjšane pridobitne sposobnosti in izgube samostojnosti je M. M'Bodj 21. aprila 2009 vložil prošnjo za nadomestilo dohodka in dodatek za integracijo.
- 19 Service public fédéral Sécurité sociale je to prošnjo 5. oktobra 2009 zavrnil z obrazložitvijo, da M. M'Bodj ne izpolnjuje pogojev glede državljanstva, določenih v členu 4(1) zakona z dne 27. februarja 1987. Ta organ je poleg tega ugotovil, da je M. M'Bodj vpisan v register tujcev in da torej v Belgiji nima pravice do nastanitve.
- 20 M. M'Bodj je 31. decembra 2009 pri delovnem sodišču v Liègeu vložil tožbo zoper odločbo, s katero je bila zavrnjena navedena prošnja.
- 21 Neodvisno od te tožbe je bilo M. M'Bodju 17. maja 2010 dovoljeno, da zaradi svojega zdravstvenega stanja v Belgiji prebiva za nedoločen čas.
- 22 Delovno sodišče v Liègeu je s sodbo z dne 8. novembra 2012 odločilo, da bo Cour constitutionnelle postavilo vprašanje za predhodno odločanje, ki se v bistvu nanaša na ugotovitev, ali člen 4 zakona z dne 27. februarja 1987 krši nekatere določbe belgijske ustave v povezavi s členom 28(2) Direktive 2004/83, ker izključuje dodelitev nadomestila invalidom, osebam, ki v Belgiji prebivajo na podlagi člena 9b zakona z dne 15. decembra 1980 in imajo iz tega naslova status mednarodne zaščite, ki ga določa ta direktiva, medtem ko izplačilo tega nadomestila dovoljuje za begunce, ki se jim po mnenju tega sodišča priznava ista mednarodna zaščita.
- 23 Cour constitutionnelle v predložitveni odločbi ugotavlja, da čeprav je že presojalo o vprašanju za predhodno odločanje v zvezi z različnim obravnavanjem obeh kategorij tujcev, pa pri obravnavanju tega vprašanja ni bilo pozvano k upoštevanju Direktive 2004/83.
- 24 V teh okoliščinah je Cour constitutionnelle prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je treba člene 2(e) in (f), 15, 18, 28 in 29 Direktive [2004/83] razlagati tako, da do socialnega in zdravstvenega varstva iz členov 28 in 29 navedene direktive ni upravičena samo oseba, ki ji je neodvisni organ države članice na podlagi prošnje priznal status subsidiarne zaščite, ampak tudi tujec, ki mu je upravni organ države članice izdal dovoljenje za prebivanje na ozemlju te države članice in ki trpi za tako boleznijo, ki utemeljeno ogroža njegovo življenje ali telesno celovitost ali zaradi katere utemeljeno tvega, da bo nehumano ali poniževalno obravnavan, kadar v njegovi izvorni državi ali v državi, kjer prebiva, ne obstaja nikakršno ustrezno zdravljenje?
2. Če je treba na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da morata biti do navedenega socialnega in zdravstvenega varstva upravičeni obe opisani kategoriji oseb, ali je treba člene 20(3), 28(2) in 29(2) navedene direktive razlagati tako, da obveznost držav članic, da morajo upoštevati specifičen položaj ranljivih oseb, kakršni so invalidi, pomeni, da je treba tem dodeliti nadomestila, ki jih določa zakon [...] z dne 27. februarja 1987, pri tem pa upoštevati, da se socialna pomoč, ki upošteva invalidnost, lahko dodeli na podlagi sistemskega zakona o javnih centrih za socialno pomoč z dne 8. julija 1976?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 25 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člena 28 in 29 Direktive 2004/83 v povezavi s členi 2(e), 3, 15 in 18 te direktive razlagati tako, da mora država članica državljanu tretje države, ki ima dovoljenje za prebivanje na podlagi nacionalne zakonodaje, kot je ta iz

postopka v glavni stvari, ki določa, da se v navedeni državi članici tujcu z boleznijo, ki utemeljeno ogroža njegovo življenje ali telesno celovitost ali zaradi katere utemeljeno tvega, da bo nehumano ali poniževalno obravnavan, dovoli prebivanje na ozemlju te države članice, kadar v njegovi izvorni državi ali tretji državi, v kateri je prej prebival, ne obstaja nobeno ustrezno zdravljenje, zagotoviti socialno in zdravstveno varstvo, ki ga ti členi določajo.

- 26 Iz členov 28 in 29 Direktive 2004/83 je razvidno, da se uporabljata za upravičence s statusom begunca ali statusom subsidiarne zaščite.
- 27 Vendar ni sporno, da nacionalna zakonodaja iz postopka v glavni stvari na eni strani ne ureja izdaje dovoljenja za prebivanje državljanom tretjih držav, ki jim grozi preganjanje v smislu člena 2(c) Direktive 2004/83, in da na drugi strani njen cilj ni priznanje statusa begunca državljanom tretjih držav, katerih prebivanje je na podlagi te direktive dovoljeno.
- 28 Iz tega sledi, da mora Kraljevina Belgija na podlagi členov 28 in 29 te direktive državljanom tretjih držav, ki imajo v skladu z nacionalno zakonodajo iz postopka v glavni stvari dovoljenje za prebivanje v Belgiji, storitve iz navedenih členov zagotoviti le, če je treba šteti, da njihovo dovoljenje za prebivanje vključuje priznanje statusa subsidiarne zaščite.
- 29 V skladu s členom 18 navedene direktive države članice ta status priznajo državljanu tretje države, ki izpolnjuje pogoje za priznanje subsidiarne zaščite.
- 30 V zvezi s tem je treba opozoriti, da tri vrste resne škode, opredeljene v členu 15 Direktive 2004/83, pomenijo pogoje, ki jih je treba izpolniti, da bi se štelo, da je oseba upravičena do subsidiarne zaščite, kadar v skladu s členom 2(e) te direktive obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi prosilec po vrnitvi v zadevno izvorno državo utemeljeno tvegala, da utрпи tako škodo (sodbi Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, točka 31, in Diakité, C-285/12, EU:C:2014:39, točka 18).
- 31 Tveganje poslabšanja zdravstvenega stanja državljanov tretje države, ki ni posledica namerne odtegnitve zdravstvene oskrbe temu državljanu tretje države, v zvezi s katerim nacionalna zakonodaja iz postopka v glavni stvari zagotavlja varstvo, ni zajeto s členom 15(a) in (c) navedene direktive, saj škoda, opredeljena v teh določbah, vključuje smrtno kazen ali usmrtitev oziroma resno in individualno grožnjo za življenje ali osebno celovitost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.
- 32 V členu 15(b) Direktive 2004/83 je resna škoda, ki lahko državljanu tretje države nastane v njegovi izvorni državi, opredeljena kot mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje.
- 33 Iz te določbe je jasno razvidno, da se nanaša le na nehumano ali poniževalno ravnanje s prosilcem v njegovi izvorni državi. Iz tega izhaja, da je zakonodajalec Unije priznanje subsidiarne zaščite predvidel le za primere, v katerih so taka ravnanja nastopila v izvorni državi prosilca.
- 34 Nekateri elementi, ki se umeščajo v okvir, v katerega spada člen 15(b) Direktive 2004/83, je poleg tega treba – tako kot cilje te direktive – upoštevati za razlago te določbe (glej v tem smislu sodbo Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost, C-11/12, EU:C:2012:808, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 35 Člen 6 te direktive tako vsebuje seznam storilcev resne škode, kar potrjuje tezo, da mora biti taka škoda povzročena zaradi ravnanja tretje osebe in da torej ne sme biti zgolj posledica splošnih pomanjkljivosti zdravstvenega sistema izvorne države.
- 36 Prav tako je v uvodni izjavi 26 iste direktive navedeno, da nevarnosti, ki jim je na splošno izpostavljeno prebivalstvo ali del prebivalstva države, same zase običajno ne pomenijo individualne grožnje, ki bi jo šteli za resno škodo. Iz tega sledi, da tveganje poslabšanja zdravstvenega stanja državljanov tretje države

s težko boleznijo zaradi neobstoja ustreznega zdravljenja v njegovi izvorni državi, če to ni posledica namerne odtegnitve zdravstvene oskrbe temu državljanu tretje države, ne zadostuje za priznanje subsidiarne zaščite tej osebi.

- 37 To razlago poleg tega potrjujejo uvodne izjave 5, 6, 9 in 24 Direktive 2004/83, iz katerih je razvidno, da čeprav poskuša ta direktiva prek subsidiarne zaščite dopolniti zaščito beguncev, določeno v Konvenciji o statusu beguncev, podpisani 28. julija 1951 v Ženevi, in sicer z opredelitvijo oseb, ki resnično potrebujejo mednarodno zaščito (glej v tem smislu sodbo Diakité, EU:C:2014:39, točka 33), njeno področje uporabe ne zajema oseb, ki jim je prebivanje na ozemlju držav članic dovoljeno iz drugih razlogov, to je razlogov, ki izhajajo iz diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih sočutja ali humanitarnosti.
- 38 Obveznost razlage člena 15(b) Direktive 2004/83 ob upoštevanju člena 19(2) Listine (glej v tem smislu sodbo Abed El Kareem El Kott in drugi, C-364/11, EU:C:2012:826, točka 43 in navedena sodna praksa), v skladu s katerim se oseba ne sme odstraniti v državo, v kateri obstaja resna nevarnost, da bo izpostavljena nečloveškemu ali poniževalnemu obravnavanju, in ob upoštevanju člena 3 EKČP, ki je po vsebini enak (sodba Elgafaji, EU:C:2009:94, točka 28), te razlage ne more omajati.
- 39 V zvezi s tem je res treba navesti, da iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice izhaja, da čeprav se nedržavljeni, v zvezi s katerimi je izdana odločba, ki dovoljuje njihovo odstranitev, načeloma ne morejo sklicevati na pravico ostati na ozemlju države, da bi še naprej prejemali pomoč in socialno-zdravstvene ali druge storitve, ki jih zagotavlja ta država, lahko odločba o odstranitvi tujca, ki ima težko telesno ali duševno bolezen, v državo, v kateri so sredstva za zdravljenje te bolezni manjša od sredstev v navedeni državi, v izjemnih primerih, v katerih humanitarni razlogi proti navedeni odstranitvi prevladajo, sproži vprašanje z vidika člena 3 EKČP (glej zlasti sodbo ESCP z dne 27. maja 2008 v zadevi N. proti Združenemu kraljestvu, točka 42).
- 40 Vendar to, da državljana tretje države, ki ima težko bolezen, na podlagi člena 3 EKČP, kot ga razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice, v zelo izjemnih primerih ni mogoče prisilno odstraniti v državo, v kateri ni ustreznega zdravljenja, ne pomeni, da mu je treba dovoliti prebivanje v državi članici iz naslova subsidiarne zaščite v skladu z Direktivo 2004/83.
- 41 Ob upoštevanju navedenega je treba člen 15(b) Direktive 2004/83 razlagati tako, da resna škoda, ki jo ta člen opredeljuje, ne zajema položaja, v katerem je nehumano ali poniževalno ravnanje, na katero se nanaša zakonodaja iz postopka v glavni stvari in kateremu bi bil prosilec s težko boleznijo lahko izpostavljen, če bi se vrnil v svojo izvorno državo, posledica neobstoja ustreznega zdravljenja v tej državi, če ne gre za namerno odtegnitev zdravstvene oskrbe temu prosilcu.
- 42 Vendar člen 3 te direktive državam članicam omogoča, da uvedejo ali ohranijo ugodnejše standarde za opredelitev, katere osebe izpolnjujejo pogoje za priznanje statusa osebe, ki je upravičena do subsidiarne zaščite, vendar le, če so ti standardi združljivi z navedeno direktivo (glej v tem smislu sodbo B in D, C-57/09 in C-101/09, EU:C:2010:661, točka 114).
- 43 Možnost iz člena 3 Direktive 2004/83 pa nasprotuje temu, da država članica sprejme ali ohrani določbe, ki priznavajo status osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, ki jo ta direktiva predvideva za državljana tretje države s težko boleznijo, zaradi tveganja poslabšanja njegovega zdravstvenega stanja, ki je posledica neobstoja ustreznega zdravljenja v izvorni državi, saj take določbe niso združljive s to direktivo.
- 44 Ob upoštevanju ugotovitev iz točk od 35 do 37 te sodbe bi bilo namreč v nasprotju s splošno sistematično in cilji Direktive 2004/83, če bi se statusa, ki ju ta direktiva predvideva, priznavala državljanom tretjih držav, ki so v položajih, ki nimajo nobene zveze z logiko mednarodne zaščite.

- 45 Iz tega izhaja, da se zakonodaja, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ne more šteti – na podlagi člena 3 te direktive – za ugodnejši standard za opredelitev, katerim osebam se lahko prizna subsidiarna zaščita. Državljeni tretjih držav, ki imajo dovoljenje za prebivanje na podlagi te zakonodaje, torej niso tisti upravičenci do statusa subsidiarne zaščite, na katere se nanašata člena 28 in 29 navedene direktive.
- 46 Dodelitev takega statusa nacionalne zaščite s strani države članice iz razlogov, ki ne izhajajo iz potrebe po mednarodni zaščiti v smislu člena 2(a) te direktive, to je iz razlogov, ki izhajajo iz diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih sočutja ali humanitarnosti, torej – kot je navedeno v uvodni izjavi 9 te direktive – ne spadajo na področje njene uporabe (sodba B in D, EU:C:2010:661, točka 118).
- 47 Ob upoštevanju vseh zgornjih ugotovitev je na prvo vprašanje treba odgovoriti, da je člena 28 in 29 Direktive 2004/83 v povezavi s členi 2(e), 3, 15 in 18 te direktive treba razlagati tako, da državi članici državljanu tretje države, ki ima dovoljenje za prebivanje na podlagi nacionalne zakonodaje, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki določa, da se v navedeni državi članici tujcu z boleznijo, ki utemeljeno ogroža njegovo življenje ali telesno celovitost ali zaradi katere utemeljeno tvega, da bo nehumano ali poniževalno obravnavan, dovoli prebivanje na ozemlju te države članice, kadar v njegovi izvorni državi ali tretji državi, v kateri je prej prebival, ne obstaja nobeno ustrezno zdravljenje – če ne gre za namerno odtegnitev zdravstvene oskrbe navedenemu tujcu v tej državi – ni treba zagotoviti socialnega in zdravstvenega varstva, ki ga ti členi določajo.

Drugo vprašanje

- 48 Ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje na drugo vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 49 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Člena 28 in 29 Direktive Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite v povezavi s členi 2(e), 3, 15 in 18 te direktive je treba razlagati tako, da državi članici državljanu tretje države, ki ima dovoljenje za prebivanje na podlagi nacionalne zakonodaje, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki določa, da se v navedeni državi članici tujcu z boleznijo, ki utemeljeno ogroža njegovo življenje ali telesno celovitost ali zaradi katere utemeljeno tvega, da bo nehumano ali poniževalno obravnavan, dovoli prebivanje na ozemlju te države članice, kadar v njegovi izvorni državi ali tretji državi, v kateri je prej prebival, ne obstaja nobeno ustrezno zdravljenje – če ne gre za namerno odtegnitev zdravstvene oskrbe navedenemu tujcu v tej državi – ni treba zagotoviti socialnega in zdravstvenega varstva, ki ga ti členi določajo.

Podpisi